

© Klaas Spronk

Op de persoon spelen

Het wordt steeds meer als normaal ervaren dat we geïnformeerd worden over zaken uit het privé leven van vooraanstaande personen. Dat heeft inderdaad iets positiefs, want het kan helpen om de hoog geplaatsten en hun vereerders met de beide benen op de grond te houden. Er zitten echter ook steeds meer bedenkelijke kanten aan.

Max Westerman was vele jaren correspondent in de Verenigde Staten. Nu geeft hij voor de t.v. zijn visie op de Nederlandse samenleving. Daarbij constateert hij onder andere dat men hier de Amerikaanse gewoonte heeft overgenomen om te graven in het verleden van politici op zoek naar misstappen. Die worden dan gebruikt om hen in een kwaad daglicht te stellen. Inderdaad kunnen we tegenwoordig niet alleen “genieten” van opgediepte jeugdzondes en contacten met omstreden mensen van de Amerikaanse presidentskandidaten. Onze journaals en krantenkolommen worden inmiddels ook gedeeltelijk gevuld met soortgelijke smeulige verhalen over onder meer onze eigen volksvertegenwoordigers.

Het sluit aan bij de trend in de media om op de persoon te spelen. Dat gebeurt op allerlei manieren. De kijker en lezer wordt gevraagd en ongevraagd getraakteerd op soms zeer intieme details uit de levens van mensen. Sommige beroemdheden spelen gretig in op deze blijkbaar bij het publiek levende wens, anderen ondergaan het als een onvermijdbare prijs voor hun roem. Sommige mensen worden juist beroemd door alleen het feit dat zij zich ongegeneerd bloot stellen aan dit voyeurisme. Anderen zijn al tevreden met de beloning van een kort moment van t.v. aandacht voor een in bepaalde gevallen wel erg ver gaand kijkje in hun persoonlijk leven.

De aandacht voor de persoon achter de beroemdheid heeft een positieve kant, zeker als het gaat om politici en andere beleidsmakers. Een mens is immers meer dan haar of zijn functie. Wie haar of hem als persoon ziet zal doorgaans meer begrip op kunnen brengen voor de zwaarte van de functie en voor de vaak ingewikkelde en moeilijke afwegingen bij het nemen van ingrijpende beslissingen. Het is ook belangrijk, zowel voor de toeschouwer als voor de betrokkene zelf, om te bedenken dat bij de afweging van argumenten altijd subjectieve factoren een rol spelen. De keuzes die men maakt of de voorkeuren die men heeft staan nooit los van het eigen levensverhaal. Het is dus goed om daar weet van te hebben.

Daar moet men dan wel zorgvuldig mee omgaan. Iemands verleden is zijn kwetsbare kant. Wat gebeurd is laat zich niet overdoen en het is doorgaans voor meer dan één uitleg vatbaar. Al te vaak wordt het misbruikt. De recente voorbeelden uit de Nederlandse politiek laten verschillende vormen daarvan zien. Kamerlid Duyvendak kwam bewust voor de dag met zijn verleden als actievoerder en werd daar door zijn collega's streng op afgerekend. Dat had hij ook wel een beetje aan zichzelf te wijten. Hij bracht immers het proces zelf op gang – waarschijnlijk mede ingegeven door de wens publiciteit te krijgen voor zijn boek – om vervolgens te ontdekken dat dit proces uit de hand liep en zich tegen hem keerde. Het volgende incident op het grensvlak van publiek en privé betreft een handtekening die ooit door de huidige minister Cramer gezet zou zijn onder een petitie ter

ondersteuning van een omstreden tijdschrift. Ongetwijfeld mede door het succes bij Duyvendak werd nu op grond hiervan de aanval tegen haar ingezet. Zeker in dit laatste geval moet men zich afvragen of hier niet door de aanvallers een grens wordt overschreden. Bij al dit gegrave in het verleden mag men niet vergeten dat het gaat om de vraag naar iemands huidige functioneren. Is hier daadwerkelijk haar geloofwaardigheid in het geding? En in het algemeen is het goed – ook voor de niet-Christenen – om zich in deze door Jezus te laten zeggen: “Wie zonder zonde is werpe de eerste steen”.